JAARVERSLAG 2017

GEMEENTELIJKE MONUMENTENCOMMISSIE

GEMEENTE VUGHT

FEBRUARI 2018

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 3

Wat doet de Gemeentelijke monumentencommissie 4

Samenstelling van de Gemeentelijke MonumentenCommissie 6

Vergaderfrequentie 6

Overleg college burgemeester en wethouders 6

Aandachtsgebieden 7

Archeologie 7

Restanten greppels Linie 1629 8

Herbestemming 9

Kapel Maria-oord / Park Glorieux 9

Villa Bleijenburg 10

Vlaamse Schuur, St.-Lambertusstraat 33 Cromvoirt 11

Kapel op voormalig landgoed De Braacken 13

Rozenoord 14

Duurzaamheid 15

Verduurzamen 66 woningen Piekenhoek 15

Bleijendijk 4 15

Grootschalige ontwikkelingen 16

Verbeterde N65 17

Isabellakazerne 17

Publieksbereik - Evenementen 18

Open Monumentendag Vught 2017 18

Steen met monogram “IJM” 19

Publieksbereik – aanwijzing gemeentelijke monumenten 19

Uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst 20

Luchtbeschermingskelder 20

Ter afsluiting 21

Bijlage 1 Groslijst monumenten

INLEIDING

Hoewel Vught een ‘kleine’ monumenten gemeente is op basis van het aantal rijkmonumenten is de bouwpraktijk in 2017 dynamisch gebleken. Grote stedenbouwkundige plannen en randvoorwaarden voor bijvoorbeeld de verbetering van de N65, het verdiept spoor en de Isabellakazerne werden aan de gemeentelijke monumentencommissie ter advisering voorgelegd. Als deskundig, onafhankelijk en objectief adviesorgaan ondersteunt de monumentencommissie met haar adviezen de besluitvorming van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vught.

Met dit jaarverslag wil de commissie inzicht geven in haar functioneren. Bovendien is voor dit verslag een selectie gemaakt uit de vele bouwplannen, die als leermomenten kunnen worden beschouwd. Het betreft zowel opvallend goed doordachte ontwerpen als voorbeelden van lastige afwegingen die de commissie regelmatig moet maken. Deze plannen zijn onderverdeeld in de voor de monumentenzorg op dit moment belangrijke aandachtsgebieden.

Daarnaast wil de commissie met dit verslag extra aandacht vragen voor tendensen die zij signaleert en deze als aandachtspunten en aanbevelingen aan de verantwoordelijken doorgeven. Ook wordt naar de toekomst en het publieksbereik gekeken.

Vught, 5 februari 2018

De voorzitter,

De heer W.M. de Laat

De secretaris,

De heer G.J.J.J. Timmermans

WAT DOET DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENCOMMISSIE

Het verlenen van een omgevingsvergunning voor monumenten is een exclusieve bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Dat geldt niet alleen voor gemeentelijke, maar ook voor rijksmonumenten.
De Erfgoedwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn de wettelijke basis voor de zorg omtrent het erfgoed in Nederland. Voorgeschreven is dat elke gemeente waarin rijksmonumenten gelegen zijn, een eigen monumentencommissie (GMC) dient te hebben. Deze commissie adviseert het college van burgemeester en wethouders bij:

- aanwijzing en afvoering van rijksmonumenten;
- aanwijzing van rijksbeschermde gezichten;
- aanvragen omgevingsvergunning;
- andere zaken die rijksmonumenten en rijksbeschermde gezichten betreffen.

Het advies van de GMC is een belangrijk onderdeel in de besluitvorming van het college. In bijzondere gevallen moet ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een advies uitbrengen.

De gemeente Vught heeft in 2010 de daartoe verplichte monumentenverordening vastgesteld. Daarin is geregeld dat er beschermde gemeentelijke monumenten en gezichten aangewezen kunnen worden. Bij de aanwijzing en bouwplannen van beschermde gemeentelijke monumenten is het advies van de GMC een belangrijk onderdeel in de besluitvorming van het bestuur van de gemeente Vught.

Dit zijn de wettelijke kaders waarbinnen de GMC functioneert. Het werk is inhoudelijk en praktijkgericht. Belangrijk onderdeel van de vergaderingen bestaat uit het adviseren over (ver)bouwplannen van rijks- en gemeentelijke monumenten. Met de spreiding van de 6 vergaderingen over het jaar kan de GMC binnen de adviestermijn, zoals genoemd in de gemeentelijke monumentenverordening, haar advies uitbrengen. In 2017 zijn de adviesaanvragen door de GMC binnen 8 weken, maar meestal veel eerder, afgehandeld. Met de tussentijdse behandeling in de verbrede welstandscommissie konden ook de afhandeltermijnen in de Wabo worden gehaald.

Deelname vanuit de GMC aan de verbrede welstandscommissie
De heer Grips of zijn vervanger de heer Hurkmans zijn namens de GMC afgevaardigd en gemandateerd in de verbrede welstandscommissie. Opmerkingen uit de GMC worden door de heer Grips of de heer Hurkmans ingebracht tijdens de behandeling in de verbrede welstandscommissie en worden daar afgehandeld. Het plan komt dan niet meer terug in de GMC waardoor de behandeltermijn wordt verkort. In elke vergadering van de GMC wordt een overzicht van de adviezen van de verbrede welstandscommissie overlegd. Er wordt dan tevens besproken welke plannen dienen te worden behandeld in de voltallige GMC. Dit zijn veelal grootschalige plannen of plannen waarbij de impact op de monumentwaarden groot is en daardoor inzicht en inbreng vanuit meerdere disciplines binnen de monumentenzorg gewenst.

Nadat de GMC advies heeft uitgebracht verleent of weigert vervolgend het college de vergunning. Bij deze beslissing houdt het college rekening met het gebruik van het monument. Aanwijzingsprocedures komen ook ter sprake, veelal doet de GMC hier een voorstel toe.

Voorbespreking
Om het proces zo soepel mogelijk te laten verlopen geeft de commissie de mogelijkheid om schetsplannen voor te leggen. In een vroeg stadium van de planvoorbereiding kan zo advies worden ingewonnen over de mogelijkheden en onmogelijkheden. In een vroege fase zijn veranderingen vaak makkelijk in de plannen te verwerken. Als een plan reeds geheel is uitgetekend of in procedure gebracht, zijn aanpassingen niet alleen lastig maar ook kostbaar vanwege de noodzakelijke aanpassingen.

Bouw- en cultuurhistorisch onderzoek
De belangrijkste vraag bij een verbouwplan voor monumenten is: worden door het voorstel de monumentwaarden ontzien of juist aangetast. En als er sprake is van aantasting, is de ingreep die dat veroorzaakt noodzakelijk of is er ook een andere oplossing denkbaar die tot minder of zelfs geen aantasting leidt.

Van groot belang voor de GMC hierbij is om inzicht te hebben in de monumentenwaarden. Bij een verbouwplan wordt daarom vaak gevraagd om een bouwhistorisch onderzoek met waardestelling vervaardigd door een onafhankelijk en deskundig bouwhistorisch onderzoeksbureau. Bij meer ruimtelijke plannen is dat een cultuurhistorisch onderzoek. Deze onderzoeken vormen een zeer waardevolle en noodzakelijke aanvulling op de vaak summiere 'redengevende omschrijvingen' waarmee de monumenten in de registers zijn opgenomen. In een dergelijk onderzoek worden de materiële aspecten, waaronder het interieur, van een monument beschreven en gewaardeerd. Het Rijk heeft hiervoor richtlijnen opgesteld die door de GMC worden onderschreven. [1]

Het valt aan te raden om een bouw- of cultuurhistorisch onderzoek voorafgaand aan de planvorming te laten uitvoeren, zodat de bouw- en gebruiksgeschiedenis en de waardestelling voorafgaand aan de planvorming bekend zijn. De architect kan dan rekening houden met deze waarden bij het opstellen van de plannen. Ook kan een opdrachtgever en architect zich laten inspireren door het onderzoek.

Als een plan wordt ingediend kan de GMC op basis van het onderzoek en haar eigen deskundigheid inschatten of er sprake is van aantasting van monument- of cultuurhistorische waarden en hoe zwaar die aantasting is. Bij de advisering over het plan vormen deze waarden een belangrijk criterium. Niet het enige, want de commissie is ook gehouden om het eigenaarsbelang mee te wegen. Monumenten hebben immers ook vaak een woon- of gebruiksfunctie. De continuering van de bestaande functie of een goede herbestemming, zoals de Petruskerk in Vught en maatschappelijke instellingen, is essentieel voor het behoud van een pand of complex. Een leegstaand pand is sterk onderhavig aan verval zoals te zien bij een monumentale boerderij in het centrum van Cromvoirt.

De GMC denkt daarom graag in een vroeg stadium van de planvorming mee om voor begrijpelijke (woon)wensen een vanuit het oogpunt van monumentenzorg een verantwoorde oplossing te vinden.

Ongevraagd advies
Bij een aanvraag omgevingsvergunning voor een rijks- of gemeentelijk monument is een advies van de GMC wettelijk verplicht. De GMC kan echter ook op andere aspecten van de monumentenzorg en cultuurhistorie adviseren, waarop geen vraagplicht rust. De GMC kan dit ongevraagde advies op eigen initiatief geven, maar ook is het mogelijk dat de gemeente zelf een verzoek voorlegt of dat een burger daartoe het verzoek doet. Met name waar niet beschermde maar wel opmerkelijke cultuurhistorische waarden in het geding kunnen zijn is het raadzaam om ook de cultuurhistorische component mee te wegen in de besluitvorming.

Over de volgende onderwerpen is door de GMC een brief gestuurd aan het college:
1. Onderhoud rijksmonumentale Fusilladeplaats;
2. Omgang met rijksmonumentale waarden tijdens werkzaamheden Petrus kerk.

Besluitvorming
De GMC is een adviesorgaan. Dat wil zeggen dat de commissie zelf niet besluit, maar adviseert aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vught. Dit college is degene die in de meeste gevallen op vergunningaanvragen en andere zaken die monumenten en cultuurhistorische aspecten aangaan, de besluiten neemt.

[1] *Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek,* Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2009

SAMENSTELLING VAN DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENCOMMISSIE

Er zijn geen mutaties in de commissie tijdens het verslagjaar 2017 geweest. De commissie bestaat uit:

- De heer W.M. de Laat, onafhankelijk voorzitter;
- De heer F.Z.M. Grips, lid (architect, tevens lid van de welstandscommissie);
- De heer L.H.M.G. Hurkmans, lid (architect, per 1 maart 2017 plaatsvervangend lid van de verbrede welstandscommissie);
- De heer W.A.M. Kievits, lid (aandachtsgebied archeologie);
- Mevrouw C.M.A. Sanders, lid (aandachtsgebied bouwhistorie).

Door feit dat de GMC van Vught een evenwichtige samenstelling heeft qua disciplines worden zorgvuldig en breed afgewogen adviezen uitgebracht.

De GMC is dit jaar ambtelijk ondersteund door:

- De heer G. Timmermans, secretaris;
- Mevrouw C. van Ham, plaatsvervangend secretaris.

VERGADERFREQUENTIE

De GMC vergadert doorgaans 6 maal per jaar. De vergaderingen worden gehouden in het gemeentekantoor van de gemeente Vught. Daarnaast zijn er verschillende overleggen geweest, indien dat noodzakelijk of wenselijk werd geacht, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Gedurende het verslagjaar 2017 werd vergaderd op 6 februari, 3 april, 12 juni, 7 augustus, 9 oktober en 11 december.

De vergaderingen van de GMC zijn openbaar en worden aangekondigd op de gemeentelijke website evenals de agenda.

Daarnaast waren er specifieke overlegmomenten met betrekking tot de Petruskerk, Isabellakazerne, erfgoedbeleid, herbestemming Park Glorieux, Villa Bleijenburg, verdiept spoor (project PHS), verlegging N65, woonhuis Bleijendijk 4, ontwikkelingen Vlaamse Schuur Cromvoirt en Rozenoord.

OVERLEG COLLEGE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

Minimaal eenmaal per jaar (dit jaar op 6 november 2017) vindt overleg plaats met het college van burgmeester en wethouders of een delegatie daarvan. Evenals in het jaar 2017 was de heer P. Pennings (wethouder) de portefeuillehouder voor de gemeentelijke monumentenzorg. Met de wethouder waren er formele en informele contacten over monumentenzorg en het erfgoedbeleid.

Onderwerpen van gesprek waren onder andere:

- Jaarverslag 2016
- Uitleg afwijken adviezen GMC door college van burgemeester en wethouders
- N65 – PHS
- Herbestemming waardevolle panden o.a. basisschool De Wieken, complex Rozenoord, kapel Park Glorieux en Villa Bleijenburg

- Voortgang ontwikkeling Petruskerk
- Aanwijzing gemeentelijke monumenten
- Omgevingswet en mogelijke gevolgen voor de GMC
- Ervaringen van het college van burgemeester en wethouders met betrekking tot de werkwijze van de GMC

AANDACHTSGEBIEDEN

De GMC merkt vanuit haar adviserende rol dat de adviesaanvragen zich voornamelijk toespitsen op een aantal aandachtsgebieden. Vandaar dat ze de in haar jaarverslag deze aandachtsgebieden als thema heeft genomen voor de hoofdstukindeling. Bij ieder aandachtsgebied komt eerst het wettelijke kader aan de orde, daarna de doorvertaling naar het beleid van de gemeente Vught en de rol van de GMC. Als laatste worden de plannen die aan de GMC om advies in 2017 zijn voorgelegd besproken.

ARCHEOLOGIE

Hoe we in Nederland met archeologische resten omgaan, is vastgelegd in der Erfgoedwet. Na invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg is een belangrijk deel van de verantwoordelijkheid voor het archeologische erfgoed bij de gemeente neergelegd. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om archeologie op een volwaardige manier te betrekken bij vergunningaanvragen en ruimtelijke besluiten. Naast de algemene inventarisatie kaarten voor archeologie van de provincie en het rijk hebben veel gemeenten al een eigen gedetailleerde archeologische inventarisatie-, waardering- en beleidskaart opgesteld welke worden gebruikt bij de beoordeling van plannen. Wanneer de gemeente zelf niet over voldoende expertise beschikt om plannen op archeologie te beoordelen, zal zij een beroep moeten doen op externe adviseurs. Het is aan te bevelen om hierbij (al dan niet binnen een samenwerkingsverband met andere gemeente) gebruik te maken van een vast adviseur. [2]

Naar aanleiding van de provinciale Beleidsregel Stimulering Gemeentelijke Archeologie- c.q. Erfgoedkaarten 2009-2011 beschikt de gemeente Vught sinds november 2013 over een Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart. Alhoewel deze kaart nog niet is vastgesteld door de gemeenteraad, wordt de gemeente Vught geacht conform deze kaart haar archeologisch beleid toe te passen, zij heeft namelijk een zorgplicht ten aanzien van archeologische waarden binnen de gemeentegrenzen. Omdat de gemeente Vught niet beschikt over een eigen archeoloog wordt gebruik gemaakt van de stadsarcheoloog van de gemeente 's-Hertogenbosch. Vanuit haar rol inzake archeologische monumentenzorg dan wel de verwachting daarvan, en haar betrokkenheid bij de vervaardiging van deze kaart kan de GMC ongevraagd adviseren over de toepassing van archeologisch toezicht bij uitvoerende werkzaamheden. Zo is er mede vanuit de GMC in 2017 toezicht geweest bij rioleringswerkzaamheden aan de Loonsebaan en in de wijk Reeburgpark. Dit gaat wel altijd in overleg en onder regie van de stadsarcheoloog van de gemeente 's-Hertogenbosch. Aangezien bij deze werkzaamheden tot dusverre ongeroerde bodem wordt doorgraven, kunnen aanvullende of verrassende feiten beschikbaar komen ter aanvulling in de bovengenoemde kaart, waardoor de archeologische geschiedenis van Vught kan worden aangevuld.

[2] Website: https://cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/publications/archeologie-voor-gemeenten-vraag-en-antwoord.pdf

RESTANTEN GREPPELS LINIE 1629

Tijdens rioleringswerkzaamheden aan de Loonsebaan vanaf juli tot oktober 2017, was archeologisch toezicht bij de werkzaamheden vereist. De toezichthoudende archeoloog wisselde haar taken af met een amateurarcheoloog opdat de werkzaamheden en eventuele vondsten voortdurend konden worden geregistreerd. Gezien het feit dat het merendeel van het tracé zou worden gegraven in onberoerde bodemlagen, was archeologisch toezicht wenselijk en wettelijk verplicht.
Min of meer bij de aanvang van de werkzaamheden werd reeds op enige diepte een "humeuze" laag aangetroffen, die in archeologische en geologische zin de "Laag van Usselo" wordt genoemd. Dit is een bodemlaag uit een warme periode aan het einde van de laatste ijstijd (13.900 - 12.850 jaar geleden). Deze laag kan sporen van vroegere bewoners bevatten, reden waarom enkele monsters nader werden onderzocht.
Er werden eveneens verroeste metaalresten aangetroffen, die vermoedelijk samenhangen met het smalspoor dat rond 1900 werd gebruikt voor transport van gewonnen zand uit de IJzeren Man.

De meest bijzondere vondst vormden echter sporen van de liniegreppels die, naar alle waarschijnlijkheid, behoren tot de aanvalswerken bij de belegering van ’s-Hertogenbosch in 1629 door de Staatse troepen onder bevel van Prins Frederik Hendrik. Gezien de geplande graafwerkzaamheden werd serieus rekening gehouden met de aanwezigheid van sporen van deze linies. Deze sporen werden enigszins afwijkend van de oorspronkelijk correct geachte historische kaarten aangetroffen op een diepte van ruim 2 meter in het verder ongeroerde zandpakket in de bodem.
Volgens amateurarcheoloog en lid van de GMC, de heer Kievits, is de vondst opmerkelijk omdat de belegeringslinies van 1629 weliswaar gedocumenteerd zijn op kaarten uit 1629, maar zelden daadwerkelijk zijn aangetroffen binnen de grenzen van de gemeente Vught. Het verdient aanbeveling om deze bijzondere locatie herbeleefbaar te maken en er aldus een voor Vught bijzondere aandachtstrekker van te maken.

Foto 1: De structuur geeft de vermoedelijke vindplaats aan van de greppel

HERBESTEMMING

Herbestemming betekent dat een bestaan pand een andere functie krijgt. Hierdoor komt het gebouw niet leeg te staan en wordt het niet gesloopt. Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen is er de laatste jaren sprake van een toenemende leegstand van vastgoed. Denk hierbij aan de gevolgen van de afname van de bevolkingsgroei, veranderende opvattingen over werkomstandigheden, online winkelen, ontkerkelijking en de schaalvergroting in de landbouw. Een deel van deze gebouwen heeft bovendien monumentale waarde. Vooral religieus erfgoed zoals kerken en kloosters, industrieel erfgoed en historische boerderijen heeft te maken met leegstand en dus ook met herbestemming. [3]

Ook in Vught zijn veel monumentale panden waarbij een herbestemmingsvraagstuk of functieverandering aan de orde is. De GMC merkt dat in de afgelopen jaren de adviesaanvragen hierover zijn toegenomen. Vooral voor kerken, religieuze en maatschappelijke instellingen en boerderijen wordt in Vught naar passende herbestemmingen gezocht. De GMC zet zich voortdurend in om het erfgoed in Vught niet alleen te behouden voor de toekomst maar ook wezenlijk (en vooral vroegtijdig in het proces) bij te dragen aan een functionele bestemming en nieuwe gebruiksmogelijkheden daarvan. Zij ziet er echter altijd op toe dat de karakteristieke elementen, de functionaliteit en de gebruikte materialen bij een herontwikkeling van een monument de oorspronkelijke functie van het betreffende pand "leesbaar" houden. Het beoordelingskader van de GMC zijn de monumentwaarden en of deze in een plan voldoende worden gerespecteerd. Met een actief beleid op het gebied van herbestemming laat de gemeente Vught zijn bevolking ook zien dat behoud van karakteristiek erfgoed niet alleen van groot maatschappelijk belang wordt geacht maar dat de gemeente ook meewerkt aan initiatieven die gericht zijn op het behoud ervan.

KAPEL MARIA-OORD / PARK GLORIEUX

De GMC staat positief tegenover het voorstel dat in de kapel van het voormalige Maria-oord appartementen worden gerealiseerd. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de projectontwikkelaar er enkele jaren geleden niet in slaagde om een passend ontwerp te maken dat de belangrijkste karakteristieken van de kapel intact zou laten.
In geval van Maria-oord en de kapel heeft de GMC al vroegtijdig mogen meedenken met de projectontwikkelaar, hetgeen heeft geresulteerd in een passende herontwikkeling van het hoofdgebouw. Dit is in 2017 ook gebeurd met de kapel. Doordat de nieuwe ontwikkelaar vroegtijdig contact zocht met de GMC, was deze laatstgenoemde ook in staat om de gestelde voorwaarden vanuit het oogpunt van monumentenzorg goed toe te lichten.

Zo heeft de GMC bij de bewuste kapel veel aandacht gevraagd voor het zoveel mogelijk ongemoeid laten van het exterieur, met name aan de oostzijde, van de kapel en het doorvertalen van de interne structuur van de kapel in de ruimteverdeling van het (nieuwe) interieur. Een compliment aan architectenbureau Woudstra uit Schijndel is hier zeker op zijn plaats.

De GMC is ervan overtuigd dat het resultaat een belangrijke bijdrage levert aan de instandhouding van het rijksmonumentale complex van Maria-oord. Tegelijkertijd voorziet het complex in een bijzondere woonbehoefte: modern wonen in een monumentale omgeving waarbij de monumentale waarden zoveel mogelijk intact gehouden zijn door de keuze van bouwmaterialen en de instandhouding van de oorspronkelijke structuur van de kapel, zoals dat bijvoorbeeld met de raampartijen is gebeurd.

[3] Website: https://cultureelerfgoed.nl/dossiers/herbestemming

De GMC handelt daarmee in de geest van de moderne monumentenzorg: herontwikkeling van monumentale objecten met respect voor de vormgeving maar ook voor de historische rol van het betreffende object in het erfgoed van Vught. Een gebouw dat het verhaal blijft vertellen van de tijd waarin Vught werd verrijkt met tal van religieuze en maatschappelijke instellingen die zo wezenlijk hebben bijgedragen aan de cultuur en de samenleving van dit dorp.

Foto2: Impressie van de kapel nabij Park Glorieux

VILLA BLEIJENBURG

Tussen FG architectuur uit Veghel, die op verzoek van nieuwe eigenaren de verbouwing en restauratie van Villa Bleijenburg ter hand hebben genomen, en de GMC heeft intensief overleg plaatsgevonden.

De bedoeling van de eigenaren is om op de begane grond een restaurant te vestigen en daarboven twee appartementen te realiseren. Daarbij werd door de GMC de uitdrukkelijke wens naar voren gebracht om in het bijzonder de gevel aan de Raadhuisstraat in de huidige verschijningsvorm herkenbaar te laten.
Uiteindelijk is er een compromis gevonden welke instemming van alle partijen kon verdragen.

Foto 3: Impressie Villa Bleijenburg

VLAAMSE SCHUUR, ST.-LAMBERTUSSTRAAT 33 CROMVOIRT

Al geruime tijd staat op bovengenoemd adres een boerderij annex Vlaamse Schuur te koop. Echter de bouwkundige staat van het complex is in de loop der tijd dusdanig verslechterd waardoor de restauratiekosten van dit monumentale complex kopers afschrikt.
De woonboerderij én Vlaamse Schuur zijn op verzoek van de gemeente met zeildoeken afgedekt om verder verval van beide gemeentelijke monumenten, zo veel als mogelijk, te voorkomen. De gemeenschap van Cromvoirt ziet de verpaupering van dit historisch erfgoed met lede ogen aan.

Een inwoner van Cromvoirt heeft aangegeven de Vlaamse Schuur te willen behouden door deze te verplaatsen naar de Hoge Akker in Cromvoirt (St.-Lambertusstraat 70). Hoewel de schuur dan uit zijn oorspronkelijke context wordt gehaald zal in elk geval een deel van dit historisch erfgoed, de schuur als bouwkundig element, behouden blijven.

Foto 4: Vlaamse schuur tijdens bezoek van afvaardiging leden GMC

De GMC is van mening dat de Vlaamse Schuur op het bovengenoemd perceel op een verantwoorde wijze ingepast wordt. Tevens blijft de oorspronkelijke functie behouden doordat de schuur dienst gaat doen als winteronderkomen voor schapen en opslag voor hooi en stro. De functie sluit goed aan bij de kleinschalige agrarische elementen die traditioneel zijn voor De Hoge Akker.

Foto 5: Gewenste locatie voor Vlaamse schuur op perceel St.-Lambertusstraat 70

Eén van de overweging van de GMC om positief te staan tegenover verplaatsing van dit monument is dat de Vlaamse Schuur op de huidige oorspronkelijke locatie zodanig is ingeklemd tussen nieuwbouw dat van een landschappelijke context nauwelijks meer sprake is.

Een bijkomend voordeel van deze verplaatsing zal zijn dat de eigenaar waarschijnlijk beter in staat gesteld wordt om de boerderij te verkopen; restauratie daarvan zou het aanzien van Cromvoirt ter plekke aanzienlijk ten goede komen. De medewerking van de provincie voor de verplaatsing van de Vlaamse Schuur wordt positief ingeschat en krijgt eerste kwartaal 2018 een vervolg.

KAPEL OP VOORMALIG LANDGOED DE BRAACKEN

Op het voormalige landgoed De Braacken staan nu nog een verzorgingshuis met een kapel. Beide gebouwen staan op de nominatie om gesloopt te worden. Zowel het tehuis als de kapel dateert uit 1961. Op het terrein zullen villa's worden gebouwd.

De kapel van De Braacken viel op tijdens een inventarisatie van wederopbouw-architectuur in Nederland. Het kreeg echter geen rijksmonumentenstatus. Het was niet van nationaal of internationaal belang maar voor Vught is het van groot belang. Aan het landgoed is een rijke culturele historie verbonden. Begin jaren vijftig van de vorige eeuw was het een opvang voor Zuid-Molukse militairen met hun gezinnen. Vervolgens was het in gebruik als vakantieoord voor katholieke meisjes en vrouwen en als vormingscentrum voor katholieke arbeidsters. Ook was er een opleiding voor gidsen van de scouting, die in 1949 werd bezocht door Lady Olave Baden-Powell.[4]

Medio jaren vijftig van de 20ste eeuw werden de eerste bouwtekeningen voor een verzorgingshuis gepresenteerd door de architecten Mens en Pruyn. In de kapel werd het grote glas-in-loodvenster aangebracht door de bekende kunstenaar en glazenier Marius de Leeuw, aan wie enige prestigieuze prijzen zijn toegekend:

- Prix de Rome Monumentale kunsten (1947);
- Cultuur prijs voor Noord Brabant (1947);
- de Noord-Brabantse prijs voor Beeldende kunst (1961);
- Solo-expositie in het Noord-Brabants Museum(1980).

De ramen in de kapel zijn zodoende het werk van een belangrijk naoorlogse kunstenaar. Er is dus alles voor te zeggen om dit venster voor de Vughtse gemeenschap te behouden. Immers het overgrote deel van de monumentale kunst in Nederland stamt uit de jaren na de Tweede Wereldoorlog. Veel kunstenaars kregen dankzij de 1,5-procentregeling een kans omvangrijke gebouwen met grote (muur) vlakken van kunstwerken te voorzien. In die periode ontstond vaak een samenwerking tussen opdrachtgevers, architecten en kunstenaars om tot een gesamtkunstwerk te komen, waarbij bouwstijl, interieurontwerp en kunstwerk één geheel vormen.

De monumentencommissie heeft geadviseerd om een cultuurhistorische onderzoek met waardenstelling uit te voeren naar dit glas-in-loodraam alvorens het wordt verwijderd uit de kapel en een andere bestemming krijgt.

[4] Lady Olave Baden-Powel was de vrouw van de oprichter van de scouting Robert Baden-Powel.

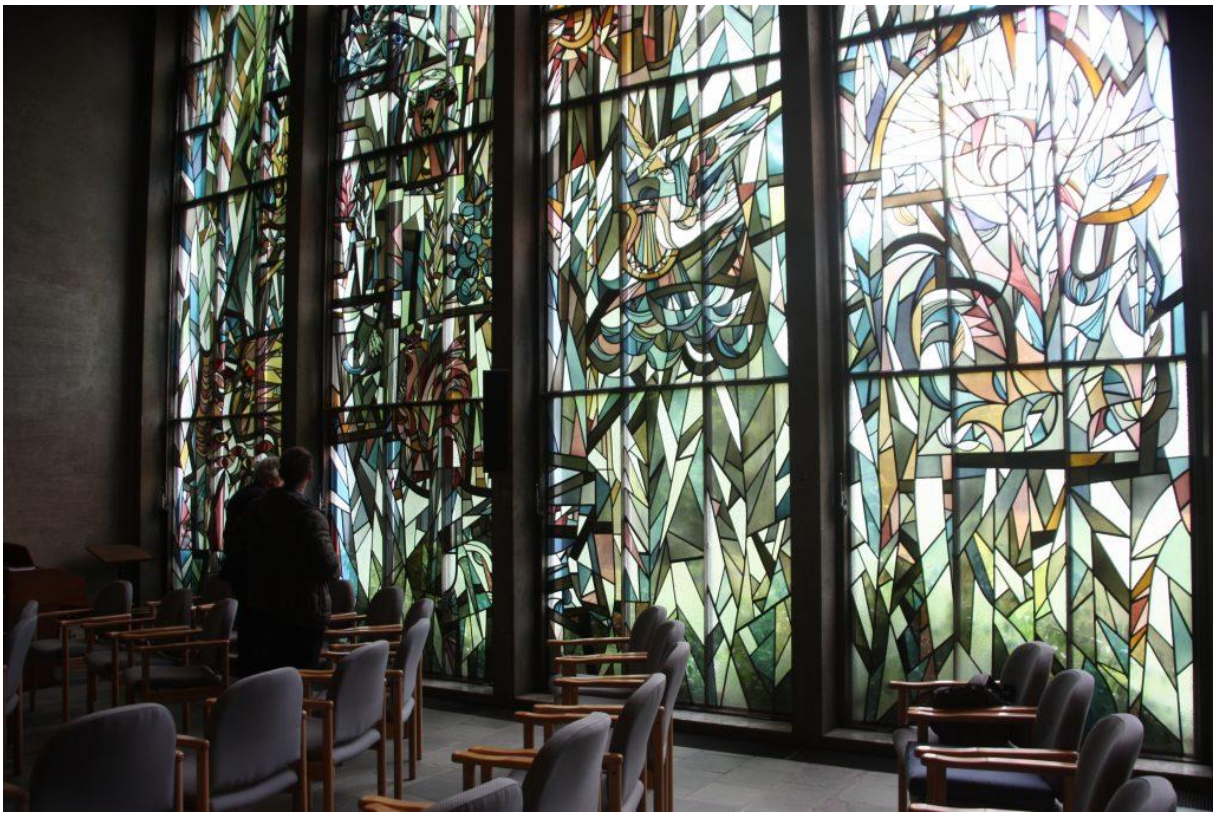

Foto 6: Het glas in lood raam van Marius de Leeuw

ROZENOORD

Het karakteristieke gebouw gelegen aan de St.-Elisabethstraat in het centrum van Vught zal in 2018 waarschijnlijk worden gesloopt. Het zal plaats maken voor appartementen.

De GMC is echter van mening dat door behoud van het bouwdeel van Rozenoord (zijde St.-Elisabethstraat) en integratie daarvan in de te realiseren nieuwbouw er twee doelen kunnen worden bereikt, namelijk:

1. *Behoud van een karakteristiek gedeelte van de eerste sociaal-culturele accommodatie van de gemeente.*
   Ontelbare inwoners van Vught hebben hier voor het eerst kennisgemaakt met toneel, film, recreatie etc. Van ver vóór de Tweede Wereldoorlog tot vandaag aan toe is Rozenoord een belangrijke ontmoetingsplek geweest in het Vughtse sociale leven.
2. *De wens om een flink aantal appartementen te kunnen toevoegen aan de woning voorraad.*

Met het slopen van het gehele gebouw zal een voor Vught karakteristiek element uit het dorpshart en daarmee het collectieve geheugen van onze lokale geschiedenis voorgoed verdwijnen. Tevens adviseert de GMC om voorafgaand aan de planvorming een cultuurhistorisch onderzoek met waardenstelling uit te voeren. Dit onderzoek kan dan mede richting geven aan zowel het advies van de GMC als aan de planvorming.

DUURZAAMHEID

Monumenten zijn gebouwen die bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Ze gaan in bouwtechnische zin lang mee en doen dat ook als vertegenwoordigers van ons cultureel erfgoed. Maar zijn monumenten ook duurzaam in milieutermen? Hier hebben ze de beeldvorming tegen. Monumenten zijn niet energiezuinig naar huidige maatstaven. Verder hebben ze ongevraagde overruimte, doordat hun gegeven ruimtelijke indeling nooit precies bij de gewenste functie aansluit en doordat hun verdiepingshoogte meestal groter is dan tegenwoordig. Per nuttige vierkante meter vloeroppervlak is er dus meer bouw- en afwerkingsmateriaal verwerkt en per saldo hebben ze een grotere inhoud die in de winter verwarmd moet worden. Allemaal schijnbaar negatieve scores van monumenten op duurzaamheid.
Andersom vormen de huidige duurzaamheidseisen voor categorieën monumenten – vooral de woonhuismonumenten en monumenten met kantoorfunctie – direct of op termijn een regelrechte bedreiging. Dat komt doordat energiebesparende maatregelen als gevel-, vloer- en dakisolatie bij onjuiste uitvoering onherroepelijk leiden tot een versnelde teloorgang van de historische constructie en daarmee tot verlies van cultuurwaarden.[5]

Ook de GMC wordt veelvuldig om advies gevraagd in het kader van verduurzaming van monumenten. Veelal betreffen de plannen die worden voorgelegd het plaatsen van zonnepanelen of het aanbrengen van dubbel glas. Maar natuurlijk zijn er veel meer mogelijkheden om een monument te verduurzamen. In beginsel staat de GMC positief tegenover het nemen van duurzaamheidsmaatregelen. Wel zijn ook hier weer de monumentwaarden een belangrijk afwegingskader bij de advisering. Ook pleit zij voor een gemeenschappelijke voorziening waaraan eigenaren van monumenten kunnen deelnemen. Hierdoor kan de individuele monumenteigenaar zich toch inzetten voor een duurzame samenleving ook al is het niet mogelijk vanuit technisch of esthetisch oogpunt om bijvoorbeeld zonnepanelen te plaatsen op eigen dak of perceel. Tenslotte draagt verduurzaming van monumenten bij tot de maatschappelijke bevestiging van cultuurhistorische waarden in onze gemeenschap.

VERDUURZAMEN 66 WONINGEN PIEKENHOEK

De Charlotte van Beuningenstichting, eigenaar van de 66 woningen Piekenhoek, beter bekend als "de witte woningen met de groene daken", heeft het voornemen om genoemde woningen te verduurzamen. Deze woningen uit 1930 hebben geen enkele isolerende voorziening (geen dubbel glas, geen spouwmuurisolatie noch is het dakbeschot geïsoleerd).

Het huidige stichtingsbestuur heeft hierover op 11 december 2017 contact opgenomen met de GMC. Dit om in een zo vroeg mogelijk stadium van de plantonwikkeling haar plannen voor te leggen en af te stemmen met de GMC. Hierdoor wordt afgestemd of de methode van verduurzaming die het stichtingsbestuur voorstaat en nader onderzoekt, ook een richting is die de GMC mogelijk acht. Uiteraard zijn nog veel vragen niet of nauwelijks beantwoord, maar het wordt als zeer positief ervaren dat deze plannen al in hun beginstadium aan de GMC worden gepresenteerd.

BLEIJENDIJK 4

De eigenaar van het rijksmonument Bleijendijk 4 sprak uit een grote wens te hebben om zijn pand te verduurzamen. Hoewel de GMC de wens vanuit de woonbehoefte en duurzame samenleving zeker

[5] Website: https://cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/publications/gids-techniek-27-duurzame-monumentenzorg.pdf

kon begrijpen heeft ze negatief geadviseerd ten aanzien van een deel van het plan: het aanbrengen van zonnepanelen op het gehele dakvlak. De GMC gaf aan dat hiermee de monumentwaarden teveel werden aangetast.

Het college van burgemeester en wethouders heeft in dit specifieke geval en vanuit een breder afwegingskader het advies van de GMC naast haar neergelegd en is meegegaan in de wens van de eigenaar.

GROOTSCHALIGE ONTWIKKELINGEN

Bij grootschalige ontwikkelingen wordt van de overheden in Nederland verwacht dat zij vorm geven aan een 'goede ruimtelijke ordening'. In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is vastgelegd dat de ruimtelijke ordening een samenhangende afweging van alle belangen behelst. Tot die belangen wordt ook het cultureel erfgoed gerekend. In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is daarom de verplichting vastgelegd om in de ruimtelijke ordening 'rekening te houden met aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten'. Vanaf 1 januari 2012 zijn gemeenten op basis van het Bro, verplicht cultuurhistorische waarden mee te laten wegen in de totstandkoming van een bestemmingsplan. Om aan deze verplichting te voldoen is cultuurhistorisch onderzoek noodzakelijk.[6]

In Vught staan veel grootschalige ontwikkelingen op de agenda. Denk bijvoorbeeld aan de aanleg van het verdiept spoor, de verbeteringen aan de N65 en de ontwikkelingen op de Isabellakazerne. Bij al deze ontwikkelingen is cultuurhistorie in meer of mindere mate een afwegingskader bij de besluitvorming en is de GMC als adviseur betrokken.

VERDIEPT SPOOR

Met enige regelmaat wordt de GMC, via het team van Rijksinfra, door de medewerkers van ProRail bijgepraat over de ontwikkelingen en voortgang van het project. Gedurende het vervolgproces komen nieuwe inzichten, wensen en (on-)mogelijkheden ter sprake. Verwachting is dat het ontwerptracé besluit begin 2018 ter inzage wordt gelegd.

Intussen is een bureaustudie gedaan en beoordeeld rondom archeologie. Een vervolgonderzoek wordt voorbereid in combinatie met andere bodemkundige onderzoeken.
Op advies van de GMC wordt een cultuurhistorische onderzoek uitgevoerd dat begin 2018 wordt verwacht. Dit onderzoek is voor de GMC een belangrijk uitgangspunt voor de advisering. Ook wordt er een landschapsplan opgesteld, specifiek voor de omgeving van het station, in combinatie met het ruimtelijk functioneel ontwerp (RFO).

Daarnaast neemt de heer Kievits als vertegenwoordiger van de GMC deel aan bijeenkomsten die georganiseerd worden door 'Samen voor Vught' en 'Platform Vught Structureel', in samenwerking met de gemeente over de meerwaarde voor Vught van de ingrepen in infrastructuur (verdiept spoor en aanpassing N65). Hierin brengt de GMC zijn expertise in met betrekking tot de cultuurhistorische waarden die mogelijk in het gedrang kunnen komen en waarvoor verhoogde aandacht nodig is.

[6] *Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening. Aanwijzingen en aanbevelingen.* Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort, 2013.

Foto 7: Impressie uit het RFO van het toekomstige station

VERBETERDE N65

Vught is een kruispunt van infrastructuur. De A2, N65 en twee drukke spoorlijnen komen in Vught samen. De veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid staan onder grote druk. Inwoners, zorgcentra, scholen en bedrijven hebben te maken met overlast en risico's. In de toekomst wordt het nog veel drukker op de weg en spoorweg. Bij het verbeteren van de N65 gaat in Vught om[7]:

- Een gelijkvloers geoptimaliseerd kruispunt Boslaan/Vijverbosweg (dit kruispunt heeft vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid geen oversteek voor langzaam verkeer).
- Een verdiepte N65 ten behoeve van een ongelijkvloerse kruising Martinilaan/De Bréautélaan.
- Een verdiepte N65 ten behoeve van een ongelijkvloerse kruising Helvoirtseweg/Kennedylaan met halve aansluiting op maaiveld vanuit en richting Tilburg.
- Het open houden en verkeersveilig aanpassen van de oprit Olmenlaan en afrit Rembrandtlaan.
- Het afsluiten van de oprit bij de Rembrandtlaan.
- Een verkeersregelinstallatie bij de Groenewouddreef inclusief aanliggende parallelweg.

Hoewel er concreet bij deze maatregelen geen beschermde monumenten in het geding zijn is cultuurhistorie in algemene zin wel aan de orde. De GMC heeft in dit verband aandacht voor archeologie en een landschappelijke inpassing van de plannen.

ISABELLAKAZERNE

In mei 2017 is het bestemmingsplan goedgekeurd waarbij de bestemming van de Isabellakazerne naar gemengde doeleinden onherroepelijk is geworden. Sindsdien is de nieuwe eigenaar, de Isabella Groep, voortvarend aan de slag gegaan met de resterende onderzoeken van het terrein, maar zijn ook de eerste stappen met betrekking tot de herontwikkeling van het terrein gestart. Ondanks de aanwezigheid van enkele objecten met een rijksmonumentale status heeft het overgrote deel van het complex geen enkele monumentale bescherming. De GMC heeft altijd aangegeven dat alle aanwezige elementen, gebouwen, structuren, landschapselementen etc. in samenhang dienen te worden bekeken en beoordeeld. De verwachting is dat eigenaar een verzoek tot sloop zal doen van enkele

[7] Website: https://www.rijksinfravught.nl/de+weg+n65/default.aspx

van de gebouwen maar het oorspronkelijk grondplan van de kazerne uit 1917 zal behouden blijven. De monumentencommissie hoopt waar mogelijk om in gesprek te blijven met de nieuwe eigenaren, gezien de cultuurhistorische waarde van het complex en zijn historische relatie met de vestingwerken van de stad 's-Hertogenbosch en Vught.

PUBLIEKSBEREIK - EVENEMENTEN

Open Monumentendag is één van de grootste Nederlandse culturele evenementen. In het hele land zetten tienduizenden vrijwilligers zich actief in voor het behoud van hun monumenten door het open te stellen voor publiek. En ook in vijftig landen in Europa viert men in september het culturele erfgoed.[8]

Sinds enkele jaren vindt de organisatie van Open Monumentendag Vught plaats in nauwe samenwerking met de gemeente 's-Hertogenbosch en de omringende gemeenten. Ook zijn verschillende leden van de GMC actief betrokken als vrijwilliger tijdens de Open Monumentendag.

OPEN MONUMENTENDAG VUGHT 2017

Op zondag 10 september 2017 vond de Open Monumentendag ook in Vught plaats. Het landelijk thema van 2017 luidde: Boeren, Burgers en Buitenlui. De invulling van deze dag werd zoals altijd, in goede samenwerking met de gemeenten Sint Michielsgestel, 's-Hertogenbosch en Vught georganiseerd.

Gelet op het thema van dit jaar was er een goede aanleiding om Cromvoirt extra aandacht te geven. De bewoners van het Pepereind 9 en het buitenverblijf 'Ypenhoeve' gelegen aan Den Hoek 3 waren bereid om hun panden open te stellen voor publiek.
Pepereind 9 uit 1647 is een rijksmonumentale boerderij die bijzonder fraai gerestaureerd is en daarom in 2015 werd beloond met de Boerderijpluim van de stichting De Brabantse Boerderij. De huidige eigenaren ontvingen tijdens de Open Monumentendag veel waardering van ruim 374 bezoekers.
De 'Ypenhoeve' aan Den Hoek is een voormalig buitenverblijf, waarvan het oudste, middelste deel is gebouwd in de laatste decennia van de 19de eeuw. Het vertoont kenmerken van chaletstijl, die vooral tot uiting komt in de geschulpte windveer van de topgevel. In de loop van de 20ste eeuw is deze zomerwoning aan weerszijden met o.a. een serre uitgebreid, die voorheen aan de voorzijde van café "Heidelust" aan de Kampdijklaan stond.

Om de opengestelde monumentale locaties met elkaar te verbinden was er een huifkar georganiseerd welke een mooie tocht maakte door Cromvoirt én langs de verschillende monumentale locaties. Deze huifkartocht was een groot succes.

In Vught waren volgende monumentale locaties voor het publiek open gesteld:
- De Isabellakazerne waar men een bezoek kon brengen aan de historische collectie en kon deelnemen aan rondleidingen.
- Op Landgoed Huize Bergen kon men een blik werpen in de kamers van de villa en een wandeling maken door de parkachtige tuin.
- In Nationaal Monument Kamp Vught konden de bezoekers de collectie bekijken en een bezoek brengen aan Barak 1B.

[8] Website: https://www.openmonumentendag.nl

- De Petruskerk was opengesteld voor bezoekers om een indruk te krijgen van de voortgang van de restauratiewerkzaamheden. In totaal maakten 983 bezoekers van deze gelegenheid gebruik en konden ze de werkzaamheden met eigen ogen aanschouwen.
- De Sint Lambertus Kerk en Toren waren beide toegankelijk voor bezoekers. Men kon het recent gerestaureerde monumentaal rouwbord van Christiaan Paulus van Beresteyn en het interieur van de kerk bekijken of een klim wagen naar de top van de toren. Vele jeugdige bezoekers maakten hiervan gebruik. Op beide plaatsen kreeg men uitgebreide toelichting.
- Na de zeer succesvolle deelname van enkele jaren geleden stemde de eigenaar van de boerderij – klompenmakerij aan de Vlasmeersestraat wederom in met de openstelling van zijn klompenmakerij die tot in de jaren zestig van de vorige eeuw in productie is geweest. De productiemachines zijn nog bijna allemaal aanwezig waardoor dit een bijzondere plek is waar geschiedenis tot leven komt.
- In het Raadhuis "Leeuwenstein" werden rondleidingen verzorgd maar kon men tevens een blik werpen op de 3D animatie van Vught ten tijde van de belegering in 1629, die in opdracht van het Vughts Museum en door crowd sourcing mogelijk is gemaakt.

Het zeer fraaie herfstweer bracht honderden geïnteresseerden op de been langs de Vughtse en Cromvoirtse monumenten.

STEEN MET MONOGRAM "IJM"

In het jaarverslag 2016 werd al vermeld dat een steen met monogram "IJM" was teruggevonden die afkomstig bleek te zijn van een vakantiehuis aan de Groenewoudsedreef in Vught.
Toen werd al verondersteld dat er nog een steen zou moeten zijn omdat de stenen op gemetselde zuilen hebben gestaan, die het begin van de Boslaan hebben gemarkeerd. Deze tweede steen was reeds in het bezit van het Vughts Museum.

PUBLIEKSBEREIK – AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Veel mensen uit binnen- en buitenland genieten van monumentale gebouwen en historische steden in Nederland. Door dit erfgoed te beschermen kunnen ook toekomstige generaties er plezier aan beleven. Op dit moment zijn er ongeveer 63.000 gebouwde en archeologische rijksmonumenten in Nederland. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de bevoegdheid om rijksmonumenten op grond van de Erfgoedwet aan te wijzen en te plaatsen op rijksmonumentenregister.[9] *In de gemeente Vught zijn 117 panden en objecten aangewezen als rijksmonument.*[10]

Ook in de gemeente Vught zijn veel monumentale panden, buitenplaatsen met schitterende tuinen en historische plekjes te ontdekken waar mensen van genieten. Dat blijkt ook uit de grote opkomst bij Open Monumentendag maar ook uit de betrokkenheid van Vughtenaren bij hun eigen leefomgeving. Gemeentelijke monumenten dragen hier zeker toe bij. Gemeentelijke monumenten zijn panden of objecten die van belang zijn vanwege hun schoonheid, betekenis voor de wetenschap of

[9] Website: https://cultureelerfgoed.nl/dossiers/aanwijzen-en-afvoeren-van-monumenten
[10] Als u wilt weten of een pand of object is aangewezen als rijksmonument kunt u hiervoor het monumentenregister raadplegen: https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/

cultuurhistorische waarde op plaatselijk niveau. Op dit moment heeft de gemeente Vught 169 panden en objecten die zijn aangewezen als gemeentelijk monument. [11] Op grond van de Monumentenverordening Vught 2010 kunnen panden of objecten worden aangewezen als gemeentelijk monument en geplaatst op de gemeentelijke monumentenlijst. Voor gemeentelijke monumenten geldt geen leeftijdsgrens. De gemeente Vught wil haar cultureel erfgoed bewaren voor de toekomst. Vandaar dat een aantal jaar geleden door de GMC een GROS-lijst is opgesteld van waardevolle panden en objecten die daar mogelijk in aanmerkingen zouden kunnen komen. [12] Voor ieder pand of object dat wordt aangewezen als gemeentelijk monument wordt eerst een redengevende beschrijving gemaakt. Hierin wordt aangegeven wat belangrijk of bijzonder is aan het pand of object. Deze beschrijving wordt opgesteld door een onafhankelijk bouwhistorische onderzoeker.

UITBREIDING GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST

Op verzoek van de GMC heeft de gemeente Vught opdracht verstrekt aan BAAC bv uit 's-Hertogenbosch om bouwhistorische verkenningen uit te voeren voor de volgende objecten:

1. Martinilaan 4 (1935)
2. Bij Groensteeg nr. 1, bakhuisje (circa 1832)
3. Stenen bank Leeuwensteinplein
4. Sluisje bij Leeuwensteinplein
5. Willem de Rijkelaan (voormalige brandweerpost 1938)
6. Tuin Glorieuxlaan (Huize Bergen)
7. Loyolapark
8. Bergenshuizensestraat 5 (1932)

Op basis van de uitgevoerde bouwhistorische verkenningen adviseerde BAAC om alle objecten aan te wijzen als gemeentelijk monument.
Door de GMC is een lijst opgesteld waarin de prioritering van de onderzochte objecten wordt weergeven. De GMC heeft het college van burgemeester en wethouders geadviseerd om alle onderzochte objecten aan te wijzen als gemeentelijk monument en daarbij de volgende prioritering aan te houden:

1. Parkaanleg Landgoed Huize Bergen
2. Jubileumbank (omgeving Raadhuisstraat)
3. Parkaanleg Loyolapark
4. Waterdoorlaat (omgeving Raadhuispark)

In 2018 zal worden bezien of de volgende objecten eveneens aangewezen kunnen gaan worden als gemeentelijk monument:

1. Bergenshuizensestraat 5 (boerderij)
2. Willem de Rijkelaan 5 (voormalige brandweerpost 1938)

LUCHTBESCHERMINGSKELDER

Achter villa Roucouleur ligt een voormalige luchtbeschermingskelder, die van historische betekenis is maar geen enkele beschermde status heeft. Deze kelder is in de Tweede Wereldoorlog aangelegd

[11] De gemeentelijke monumentenlijst is te raadplegen via de website van de gemeente Vught.
[12] Deze GROS-lijst is toegevoegd als bijlage bij dit jaarverslag.

toen het Duits gezag zijn intrek nam in deze villa. Na de oorlog heeft de kelder als radiostation voor de Burgerbescherming gefungeerd, die toen ook in de villa Roucouleur was gevestigd. Later werd de kelder gebruikt voor opslag van fruit door de daar wonende Broeders van Dongen. In de jaren tachtig van de vorige eeuw heeft de kelder gediend als opslagplaats voor isotopen van het Psychiatrisch Ziekenhuis Voorburg. Thans is de kelder volledig buiten gebruik.

Opvallend is dat deze kelder, vanuit historisch perspectief, als relict van de Tweede Wereldoorlog, nooit enige aandacht heeft gekregen. Met de huidige eigenaar is de afspraak gemaakt, dat indien de kelder om veiligheidsredenen of vanwege landschappelijke aanpassingen wordt verwijderd, deze door de GMC mag worden gedocumenteerd.

Foto 8: Luchtschacht met vluchtgang voormalige luchtbeschermingskelder

TER AFSLUITING

In toenemende mate ervaart de GMC dat initiatiefnemers met nieuwe plannen voor monumentale panden, het erg op prijs stellen indien de GMC vanaf het begin in de ontwerpfase wordt betrokken. Zowel tijdens de schetsfase als bij het uitwerken van een definitief ontwerp biedt afstemming met de GMC meer houvast en richting die veelal tot uitdrukking komt in goede plannen waarbij de monumentenwaarden op een verantwoorde wijze zijn ingepast. Deze vroege betrokkenheid van cultuurhistorie in veranderingstrajecten vormt één van de ambities die met de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) sedert 2009 wordt beoogd.
De GMC vervult haar adviesrol ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders. Zij is graag bereid om in vroegtijdig overleg met initiatiefnemers en projectontwikkelaars de mogelijkheden van bouwkundige ingrepen ten aanzien van monumenten te beoordelen.

De GMC dankt het bestuur van de gemeente Vught, het secretariaat en de ambtelijke ondersteuning voor hun gedreven inzet gedurende het verslagjaar 2017. In het bijzonder wil de GMC de secretaris, de heer G. Timmermans, bedanken voor zijn enthousiasmerende inzet en gedegen deskundigheid.

Door het lezen van dit jaarverslag hoopt de GMC inzicht te hebben gegeven in haar werkzaamheden. Ook in de toekomst zal met enthousiasme verder worden gewerkt aan de verankering van het erfgoedbeleid in de gemeente Vught, samen met vele andere participanten.